No. 35. **1841.**

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 23 Maart.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den Maart.

Behalve de reeds vermelde ontwerpen zijn gisteren door de ministers in de kamer van afgevaardigden nog ingediend een ontwerp op de pensioenen, en is voorts een crediet aangevraagd van ruim vijf millioenen voor de daarstelling eener regtstreeksche stoombootdienst van zes booten ieder van 220 paardenkrachten, voor de vaart tusschen Marseille en Alexandrie, alsmede een millioen voor eene stoombootdienst tusschen Marseille en Corsica.

De afgevaardigden hebben in de zitting van gisteren nog de beide eerste artikelen van het ontwerp tot regeling der buitengewone uitgaven van het vorig jaar, te zamen tot een bedrag van 140 millioenen, aangenomen. Het ministerieel *Journal des Débats* laat zich heden in de volgende opmerkelijke bewoordingen over deze uitgaven uit:

» Wij beginnen thans met de kosten te betalen der staatkunde van het kabinet van 1 Maart. Het grootste gedeelte dezer 140 millioenen is besteed geworden voor de wapeningen welke het traktaat van 15 Julij heeft noodzakelijk gemaakt. Wij zijn nog niet aan het einde; de Hemel weet wanneer Frankrijk op den weg der vredelievende verbeteringen zal kunnen terugkeeren, en aan zijne wegen, aan zijne kanalen, aan zijne spoorbanen het geld zal kunnen besteden dat men hetzelve thans vraagt om kanonnen te gieten, soldaten onder de wapenen te brengen, en op zijn bodem vestingwerken te doen rijzen. Wij hebben evenwel geen oorlog gehad; weinig ontbrak er echter aan, en dit reeds is genoeg geweest om in ons budget en in onze finantien eene schroomelijke verwarring te brengen. Groote les, niet slechts voor ons alleen, maar voor geheel Europa! Reden van bedroefdheid voorzeker, maar ook van hoop. Niets toch geeft beter bewijs hoezeer de tegenwoordige beschaving een afkeer van den oorlog heeft. De wereld is tegenwoordig zamengesteld om bij het behoud van den vrede te blijven. Indien men al bloed vond te vergieten en menschenlevens op te offeren, zou men nog teruggehouden worden door de moeijelijkheid om het geld te vinden, dat in den afgrond van den oorlog moet geworpen worden. De geringste bedreiging van den oorlog schokt tot in deszelfs grondslagen de openbare en bijzondere welvaart, en echter is Frankrijk nog van alle Staten van Europa het land 't welk het best het geweldig groot verbruik van menschen en kapitalen dat een algemeene schok zou naar zich slepen, zoude kunnen verdragen. Het traktaat van 15 Julij zal dus zijne goede zijde hebben; indien onze wapeningen ons duur te staan komen, zullen zij de andere mogendheden niet minder kosten; men beminde den vrede uit gematigdheid; men zal hem beminnen uit noodzakelijkheid."

Na vervolgens nog de schuld van al de onkosten en Frankrijks staat van afzondering op het vorig ministerie geworpen te hebben, besluit het *Journal* met de aanmerking, dat men zich moge beklagen zooveel men wil, maar dat er ten laatste altijd moet betaald worden. Het blad zou dus de kamer navolgen, die begrepen had niet weder in eene wijdloopige discussie over de staatkunde van het kabinet van den 1sten Maart te moeten treden. Het gold nu niet meer beginselen en stelsels, maar liquidatien; heden honderd en veertig millioenen, morgen en overmorgen hetgeen dan weder noodig was ter zelfder zake.

— De werklieden aan de fortificatiewerken en aan het kamp van Romainville zijn in beweging geraakt, door ontevredenheid over het hun toegekende dagloon, en hebben, op de weigering der aannemers om hetzelve te verhoogen, ten getale van vier of vijfhonderd het werk verlaten.

Volgens berigten is de buitengewone zitting van den zwitserschen landdag den 15den aldaar geopend met eene redevoering van den president *Neuhaus*, in het fransch gehouden, waarin hij de vergadering bekend heeft gemaakt met het doel der bijeenkomst, zijnde het onderzoek der door verscheidene stations ingebragte bezwaren tegen het besluit van het kanton Aargau nopens de opheffing der kloosters; terwijl hij ten slotte de aandacht vestigde op het gewigt der beraadslagingen waartoe men zoude overgaan.

— De berigten uit Madrid melden steeds dat de kwestie van het regentschap, die na de opening der cortes zal moeten beslecht worden, een der hoofdonderwerpen is welke de openbare belangstelling blijft trekken. Voorts werden er allerlei geruchten rondgestrooid die in 't algemeen van den onrustigen staat der gemoederen getuigden. Onder dezelve behoorde onder anderen het zeggen, 't welk men echter van grond ontbloot hield, dat de koningin *Christina* het voornemen zoude hebben om van de voogdijschap over hare beide dochters af te zien.

Men zocht te Madrid ook met grooten ophef te spreken over de woelingen der patriotische genootschappen te Barcelona, die sedert het jongst verbod, zich in den vorm van leesgezelschappen hadden gereconstitueerd.

— Ter beurze van heden (19 Maart) waren genoteerd 5 pCt. 111,65; 3 pCt. 77,25; Nap. r. 102,45, Rom. L. 102.

Van den 20sten. — De kamer der afgevaardigden heeft nog in de zitting van gisteren de buitengewone credieten van 1840 met 176 tegen 58 stemmen aangenomen; alleen heeft zij geweigerd te bekrachtigen eene som van 5000 fr. aan zekeren heer *Capo de Feuillade*, zoo het heette, voor eene wetenschappelijke zending door de vorige ministers verleend, welke schenking of toelage de kamer niet in den regel vond.

— De *Temps* zegt dat de heer *Guizot* den heer *de Lamartine* het aanbod had gedaan, om eene wetenschappelijke zending naar het Oosten te aanvaarden, doch dat de laatstgenoemde daarvoor bedankt had.

— De hertog *van Aumale* is den 16den van Toulon naar Algiers gestevend.

— De fonds-notering was heden ter beurze: 5 pCt 111,65; 3 pCt. 77,20; Nap. r. 102,50; Sp. Ardoins 24 drie achtste; Rom. L. 102¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den Maart.

Volgens eene ukase van den 28sten Januarij jl., zullen voortaan de ligtingen in de Russische militaire kavallerie-kolonien slechts om het andere jaar plaats vinden.

— De koning van Beijeren zal eene reis naar Italie ondernemen, en aldaar tot in de maand Julij vertoeven. Men wil, dat gedurende zijn oponthoud in dat land, de Koning van Griekenland en de kroonprins van Beijeren, die zich thans in Griekenland bevindt, zich naar Italie zullen begeven, om een mondgesprek met hunnen doorluchtigen Vader te hebben.

— Men meldt uit Stuttgardt, dat, ingeval de tijdsomstandigheden de verzameling van een Bondsleger mogten noodzakelijk maken, de Koning van Wurtemberg tot opperbevelhebber daarvan zou worden benoemd.

— Aan de *Augsburger Allgemeine Zeitung* is uit Parijs toegezonden een op den 5den dezer geteekend protokol der Londensche conferentie. Het blijkt daaruit dat de gevolmagtigden der vier mogendheden en der Porte toen bijeengekomen zijn, om te beraadslagen over de uit Konstantinopel tot 4 October ontvangene berigten, en over de mededeelingen, welke tusschen de vertegenwoordigers der vier hoven en de Porte te Konstantinopel gewisseld waren. Uit die berigten en mededeelingen had de conferentie gezien, dat Mehemed-Ali zich onvoorwaardelijk aan zijnen Souverein onderworpen, ten bewijze daarvan de vloot terug gegeven had, dat Syrie door de Egyptische troepen ontruimd, en dat daar zoo wel als op Kandia het gezag des Sultans wederom erkend was; dat de Sultan de onderwerping van *Mehemed-Ali* aangenomen en, toegevende aan den

raad zijner bondgenooten, het voornemen uitgedrukt had, om *Mehemed*-ali als Pacha van Egypte te herstellen en hem met het erfelijk beheer van dat gewest te bekleeden, op den grondslag der voorwaarden, omschreven in de bij het traktaat van 15 Julij gevoegde separate acte.

» Bij dezen stand der zake, dus luidt het slot van het protokol, hebben de gevolmagtigden der verbonden hoven, in aanmerking nemende de omstandigheden, die tot het vertrek der Consuls van de vier mogendheden uit Alexandrie aanleiding gegeven hebben, het tegenwoordig oogenblik voor geschikt gehouden, om die agenten op hunnen post te laten terugkeeren. De vertegenwoordigers der vier hoven te Konstantinopel zullen zich tot dat einde met de Verhevene Porte verstaan, ten einde het tijdstip te bepalen, waarop deze agenten zich gelijktijdig naar Alexandrie zullen begeven.» Het stuk is onderteekend door de heeren *Esterhazy*, *Neumann*, *Palmerston*, *Bulow*, *Brunnow* en *Schekib*-Effendi.

In een bijzonderen brief uit Parijs van 11 Maart, in genoemd blad voorkomende, leest men:

» Onze betrekkingen met Groot-Brittannie zijn in den laatsten tijd blijkbaar op eenen beteren voet gekomen. De spanning, die tot hiertoe bestaan heeft, zal allengs verdwijnen, en de algemeene vrede zal weder den door niets te vervangen waarborg erlangen, dien aan leent de goede verstandhouding tusschen Engeland en Frankrijk, verschaffen mag te verleenen. De laatste tijdingen uit Konstantinopel zijn wel is waar weder van een verontrustenden aard, intusschen koestert men de vaste overtuiging, dat ook deze nieuwe en, zoo men hoopt laatste moeijelijkheid, even zoo zal uit den weg te ruimen zijn, als met vroegere het geval is geweest. Ditmaal schijnt het ten minste onmogelijk, dat de Europesche mogendheden van bedoelingen verschillen, daar zij zonder uitzondering het punt der erfopvolging in Egypte in denzelfden zin begrepen hadden. De nota der vier mogendheden van 30 Januarij drukt te dien aanzien ook den wensch van Frankrijk uit, ofschoon hetzelve zich niet officieel en stellig daarmede vereenigd heeft. Hier is men op dit oogenblik slechts voor één ding beducht, dat namelijk *Mehemed*-ali, door krachtigen tegenstand aan de voorwaarden der Porte te bieden, nieuwe verwarring zal doen ontstaan. Intusschen is ook daarvoor reeds gezorgd, en de Fransche zaakgelastigde te Alexandrie heeft bevel ontvangen te bewerken, dat *Mehemed*-ali de grootste gehoorzaamheid jegens de beschikkingen der Porte aan den dag legge, maar tevens onderdanig verzoeke, om eene goedgunstige wijziging der voorwaarden, welke te drukkend mogten zijn. Dat de mogendheden gaarne alle billijke wenschen van *Mehemed*-ali te dien aanzien zullen inwilligen, is niet twijfelachtig.»

Voorts wordt in dezen brief bij herhaling gesproken van ophanden zijnde onderhandelingen tot finale regeling van alle punten, die met de Oostersche aangelegenheden in verband staan, en waaraan ook Frankrijk zal deelnemen. Een voornaam onderwerp van die onderhandelingen zou in de eerste plaats de vaart door de Dardanellen en den Bosporus en voorts het voor alle natien vrije gebruik der landengte van Suez zijn.

BELGIË.

BRUSSEL, den 21sten Maart.

De onzekerheid over den staat van zaken na den stap door den senaat bij den koning gedaan, blijft voortduren. De bladen der katholieke partij beweren dat het ministerie, 't welk het vertrouwen des volks verbeurd had, na den gemelden stap niet kon aan de zaken blijven. De ministriele en liberale bladen zien daarentegen geene uitkomst in den staat van zaken, dan in eene ontbinding van de kamers, althans die van den senaat. Van de liberale partij schijnt men dadelijk tot eene openbare vertooning ten voordeele van het ministerie genegen te zijn geweest, waartoe bij rondgaanden brief eene bijeenkomst in het Park beschreven was, doch men schijnt de hoofdleiders van dit plan bewogen te hebben daarvan af te zien, althans het heeft geen voortgang gehad.

Eergisteren is er raad van ministers op het paleis geweest; tegenstrijdige geruchten hebben er over het onderwerp van beraadslaging geloopen, echter is er niets aangaande het verbandelde uitgelekt.

— In het *Commerce Belge* leest men heden het volgende:

» De ministeriele kwestie schijnt eerst te moeten beslist worden, nadat de senaat de bij denzelven aanhangige ontwerpen zal afgehandeld hebben. Men zeide dat de graaf *de Meulenaere* bepaald geweigerd had, om tot het nieuwe kabinet te behooren. Wij geloven niet dit bevestiging verdient, want naar het gevoelen van welonderrigte lieden zijn de toekomstige ministers aangenomen dat er verandering plaats hebbe, nog niet eens in het geval gesteld geweest om het aan te nemen of te weigeren.

» Nog zeide men gisteren dat de heeren *Lebeau*, *Rogier*, *Mercier* zich voorloopig verbonden hadden, om hunne demissie niet aan te bieden, willende volgens de vroeger aangenomene wijze, ten einde als de chefs eener nieuwe oppositie te kunnen optreden.

» De meerderheid van den raad van ministers heeft zich, naar men zegt, voor de ontbinding van de beide kamers of ten minste voor de ontbinding van den senaat alleen verklaard. Tegen dit middel schijnen zich ernstige bedenkingen op te doen.»

Volgens een ander blad zou de heer *Nothomb* in last hebben onderhands een nieuw kabinet samen te stellen.

De senaat heeft in zijne zitting van gisteren nog verscheidene ontwerpen aangenomen; onder anderen het budget der openbare werken, een ontwerp betrekkelijk den invoer van machines en werktuigen in België, en de voorgestelde wijzigingen in het douanetarief met uitzondering van den invoer van vreemd hooi, welke bepaling de kamer verworpen heeft.

— De koning heeft den generaal *Hurel*, die thans de belgische dienst verlaat, het grootkruis der Leopoldsorder geschonken.

— In de jongste dagen is bestendig een deel van het garnizoen van Brussel geconsigneerd geweest, om oogenblikkelijk gereed te zijn, indien de omstandigheden de hulp der gewapende magt vorderden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-generaal van zaturdag waren vijftig leden tegenwoordig, alsmede H. H. Exc. den Minister van Binnenlandsche zaken en den Minister van Staat, belast met de generale directie van de Hervormde Eeredienst. De heer *Verwey-Mejan*, heeft namens den schrijver, Mr. *L. Meiman*, advocaat te 's Gravenhage, aan de kamer hulde gedaan van het eerste stuk van een werk, getiteld: *Wetgeving op de Krankzinnigen*, hetwelk bij der aandacht van de kamer zeer aanbeveelt.

De heer *Luzac* biedt, namens den zamensteller, den heer *D. Schreeven*, te Zwolle, aan, eene statistieke opgave van de behandelde zaken door het hof van Overijssel. Hij prijst deze en soortgelijke opgaven aan, als de beste toetssteen voor de noodzakelijkheid van het behoud van zoo vele kostbare intigtingen.

De commissie tot onderzoek der geloofsbrieven doet, bij monde van den heer *de Jonge*, verslag nopens de volmagten van de heeren *Enschedé* en *van Bleyswijk*. Zij rapporteert, dat de volmagten in den gewonen vorm zijn ingerigt; dat het gebleken is, dat de gouverneur aan de verkiezing van den heer *Enschedé* heeft deel genomen, dat zulks nopens de verkiezing van den heer *van Bleiswijk* twijfelachtig is; dat hoe men ook over het beginsel denke, dat gouverneurs al dan niet mogen medestemmen, het zeker is, dat de verkiezingen hier niet zijn beslist door de stem van den gouverneur, daar de benoemde heeren toch buiten den gouverneur de meerderheid van stemmen zouden hebben gehad; dat de commissie dienvolgens de toelating voorstelt.

Hierover ontstaat eene langdurige beraadslaging.

De heeren *van Rechteren*, *Tromp*, *Schimmelpenninck* en *Luzac* verklaren zich tegen de toelating. Zij beschouwen de medestemming der gouverneurs bij verkiezingen tot vertegenwoordigers van het volk als te eenenmale ongrondwettig, en kunnen niet toegeven, dat dit beginsel gekrenkt worde, ingeval de nu gekozen heeren werden toegelaten. Het was er verre af, dat zij hier persoonlijk iets tegen de gekozenen hadden; het leed wel geen twijfel, of zij zouden op nieuw worden ingekozen, ingeval zij thans niet werden toegelaten.

De heeren *de Man*, *Luyben*, *Gouverneur* en *van Nes* verklaarden, dat ook zij het beginsel aankleefden, dat de gouverneurs niet mede mogten stemmen bij de verkiezing van volksvertegenwoordigers; maar zij zagen niet in, dat dit beginsel hier gekwetst werd, omdat de stem des gouverneurs bij de verkiezingen in Noord-Holland geen beslissenden invloed had uitgeoefend. Ook zonder deszelfs medestemming zouden beide heeren der Staten-Generaal afgevaardigd zijn geworden.

Deze leden drukten hunne tevredenheid uit, dat de zaak der stemming van de gouverneurs nu door het gemeenschappelijk overleg met de Regering eene gewenschte regeling voor het vervolg had ondergaan.

De heer *Warin* meent, dat de zaak *au fond* heden niet beslist behoeft te worden.

De heeren *Dyckmeester*, *Gevers*, *van Rappard* en *Beelaerts* hebben betoogd, dat de medestemming van de gouverneurs niet, volgens de bestaande bepalingen in de Grondwet en de instructien, grondwettig voorkwam, of ten hoogste aan twijfel onderworpen was; dat bij dien blooten twijfel, bij het 25 jarig bestaan van het tot dus verre gevolgde stelsel, men de nieuw gekozenen niet mogt afwijzen. Ook zij meenden, in hunnen geest, dat de zaak thans niet in den grond beslecht werd.

De heer *Kniphorst* beweerde, dat de kamer onbevoegd was om over de zamenstelling van de vergadering der Provinciale Staten te oordeelen. Zij moest zich blootelijk bij het onderzoek der geloofsbrieven bepalen. Hij herhaalde voorts zijne in de vorige zitting ontwikkelde meening, dat de gouverneurs een volstrekt noodzakelijk bestanddeel van de gewestelijke Staten uitmaken.

Z. Exc de minister van Staat, belast met de generale directie der zaken van den Hervormden en andere Eerediensten heeft daarop het woord gevraagd en de meening tegengesproken, alsof hij in den loop der beraadslagingen had hooren voordragen, dat namelijk, de regering thans het begrip zou aankleven, dat de gouverneurs der pro-

vinciën geenszins het regt zouden hebben, om bij de verkiezingen in de provinciale Staten mede te stemmen. Na aangemerkt te hebben, dat vroeger omtrent deze zaak geen twijfel had bestaan, dat de regering de overtuiging heeft, dat de medestemming der gouverneurs niet ongrondwettig is, zegt Z. Exc., dat de regering desniettemin de gouverneurs aangeschreven heeft om van hun regt ten deze geen gebruik te maken, en zulks ter bevordering van het gemeen overleg met de kamer.

De heeren *van Nes*, *Luijben* en *Gouverneur* verklaren, dat uit hetgeen door Z. Exc. den minister van Staat is gezegd, het voor hen onmogelijk is voor de toelating der twee Noord-Hollandsche leden de stemmen; dat dit tot een antecedent zou kunnen verstrekken; dat het intusschen hoog tijd is, dat alle twijfel nopens het onderwerp der verkiezingen wierd weggenomen.

De heer *Warin* zag niet in, dat door de toelating van de Noord-Hollandsche leden, thans het beginsel zelf der medestemming wier gekwetst.

De heer *de Jonge* heeft, als rapporteur van de commissie, belast met het onderzoek der geloofsbrieven, het door hem bij den aanvang der zitting, gedane verslag verdedigd, en daarbij doen zien, dat het rapport zoodanig was ingerigt, dat daardoor het beginsel geheel in het midden wordt gelaten, en dat zich daarmede konden vereenigen zoowel zij, die de gouverneurs geregtigd achten mede te stemmen, als degenen, aan wie de zaak twijfelachtig voorkomt, en die, in dien twijfel, eene, voor verschillende beschouwingen vatbare handeling wenschten te verbeteren; zelfs zij, die den gouverneurs het regt betwisten, om te stemmen, konden zich met het rapport vereenigen, omdat de door den gouverneur uitgebragte stem slechts eene radicale nietigheid zou daarstellen en geen beslissenden invloed op de uitgebragte keuze heeft gehad. Alleen zij, die meenen, dat door de medestemming de geheele verkiezing vervalt, konden tegen het uitgebragte rapport gestemd zijn.

Ter stemming overgegaan zijnde, verklaarden zich 29 stemmen *voor* en 21 *tegen* de toelating der beide gekozen leden, zoodat de kamer hunne toelating uitspreekt.

Voor hebben gestemd de heeren, Warin, van Hemert, Snouck Hurgronje, van den Velden, Hinlopen, Star Busman, van Heeckeren, de Jonge, van Rappard, Hooft, Clifford, Dijckmeester, van Meeuwen, Repelaer, Cornelie, de Man, van den Mortel, van Akerlaken, Geyers, Kniphorst, van der Gronden, Druijvesteijn, van Nagell, de Backer, d'Escurij, Beelaerts, van Hoorn van Burgh, Corver Hooft en de Voorzitter (de heer Backer).

Tegen hebben gestemd de heeren Luijben, Rommé, van Rechteren, Schimmelpenninck, Bruce, Verweij-Mejan, van Golstein, van Nes, van Panhuijs, Michiels van Verduijnen, Modderman, Keerens, de la Court, Weijnaendts, Binkes, Gockinga, Buma, Luzac, Tromp, Rengers en Gouverneur.

Afwezig waren de heeren van Tuijll van Heeze, van Dam van Isselt, Frets, van Heloma en Sandberg; terwijl er drie plaatsen vacant waren, ten gevolge van het overlijden van den heer Röell en de thans eerst uitgesprokene toelating van de heeren Enschedé en van Bleijswijk.

Aan deze beide heeren zal van het door de kamer genomen besluit kennis worden gegeven.

Daarna werd de vergadering gescheiden.

— Men verneemt, dat, bij het onderzoek van het ontwerp van wet, betrekkelijk de regterlijke organisatie in Zuidholland, Noordholland en in Limburg, in de afdeelingen der tweede kamer door verschillende leden gevraagd is, of niet van deze gelegenheid kon en behoorde gebruik gemaakt te worden, om de inrigting onzer regterlijke magt, in het welbegrepen belang eener goede regtsbedeeling en in dat der ongelukkige gesteldheid van 's lands geldmiddelen, te vereenvoudigen. Men gaf zijn leedwezen te kennen, dat het reeds veel te groot aantal hoven nu nog weder met twee dreigt vermeerderd te worden. Men erkende, dat, zoo lang het art. 180 der Grondwet in dien geest wordt toegepast, dat iedere provincie grondwettig op het bezit aanspraak kan maken, aan de provinciën van Zuidholland, Noordholland en Limburg niet mag geweigerd worden hetgeen aan het minst bevolkte gewest is gegeven; doch men bleef de juistheid der bedoelde opvatting en uitlegging van art. 180 bestrijden, en moet der Regering, op de ernstigste wijs, een onderwerp ter overweging aanbevelen, hetwelk met de allernoodzakelijke inrigting eener minkostbare staatshuishouding in het naauwste verband staat.

Ook moet men, onder anderen, hebben voorgesteld, om, bij eene wettelijke bepaling, het getal der substituut-griffiers, bij al de provinciale geregtshoven, met uitzondering van die in Zuidholland en in Noordholland, ingeval van vacature, tot één substituut-griffier voor elk hof terug te brengen; om, ook ten gevolge van de vermeerdering van werkzaamheden bij den Hoogen Raad, door de toevoeging der provincie Limburg, het getal leden van dat collegie met twee te vermeerderen, om tweede substituut-griffiers bij die regtbanken aan te stellen, waar zulks blijken mogt noodig te wezen, enz.

— Den 10 dezer is te Utrecht overleden in den ouderdom van 74 jaren de luitenant-generaal *J. J. Westenberg*, Ridder der Militaire Willems-orde, 3de klasse, lid van het hoog militair geregtshof.

— Het plaatselijk bestuur van Klundert is, naar wij uit 's Hertogenbosch vernemen, gemagtigd geworden, om binnen die gemeente voortaan te doen houden eene paarden- en beestenmarkt, in het voorjaar, op den derden Dingsdag in April, en in het najaar, op den tweeden Dingsdag in de maand November.

— Men verneemt, dat Z. M. aan de directie van de nederlandsche stoomboot-maatschappij te Rotterdam concessie verleend heeft tot het aanleggen eener geregelde stoomboot-dienst tusschen die stad Venlo, Maastricht en vice versa.

— Naar aanleiding van een dezer dagen genomen Koninklijk besluit, zullen, met den 1 April aanstaande, ter aflossing van buiten 's lands zich bevindende bodems, in active dienst worden gesteld Zr. Ms. korvet *Juno*, liggende te Rotterdam, met eene bemanning van 150 koppen, en eene bovenrolle van 15 koppen, en het bevel daarvan opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee *A. Klein*; benevens de brik *de Zwaluw*, liggende te Amsterdam, met eene bemanning van 100 koppen en eene bovenrolle van 10 koppen, over welke het kommandement is opgedragen aan den kapitein-luitenant ter zee *W. Enslie*.

— Eene buitengewone *Rotterdamsche Courant* houdt heden het van regeringswege gegeven berigt dat Z. M. de Koning met de beide Prinsen *Alexander* en *Hendrik* aanstaanden Woensdag de stad met een bezoek zullen vereeren. In gezegde courant leest men voorts het volgende: » Verder verneemt men, dat Z. M. en de Prinsen, aan de eerepoort, bij de Heulbrug opgerigt, door de Stedelijke Regering *en corps*, begeleid door de eerewacht en de schutterij, benevens een eskadron lansiers, dat alhier onder den kolonel *Evers* wordt te gemoet gezien, zullen worden opgewacht en ontvangen. Na de aankomst op het Raadhuis zal aldaar, onder de leiding van een van 's Konings Kamerheeren, door Z. M. audientie worden verleend, van wier korteren of langeren duur het onder anderen moet afhangen, of de Vorstelijke Personen, het zij voor of na de inspectie der schutterij in de Boompjes, de voornaamste havens der stad zullen bezigtigen. Na den terugkeer op het Raadhuis wordt Hoogstdenzelven een diner in de raadzaal aangeboden, tot hetwelk de uitnoodiging aan verschillende autoriteiten bereids gedaan zou zijn. Vervolgens begeven zich de Koning en de Prinsen naar den schouwburg, die met veel zorg en smaak opgetooid zal worden, en alwaar de gala-representatie aanvangt met eene gelegenheids-tafereel in dichtmaat, door den heer *A. van der Hoop Jr.* vervaardigd, betiteld *de Koning te Rotterdam*, en versierd met eene nieuwe decoratie, het verlicht stadhuis voorstellende. Inmiddels zal de illuminatie der openbare gebouwen en particuliere woningen zijn aangevangen. Onder de meer eenparige verlichtingen, door de gezamenlijke bewoners bekostigd, noemt het gerucht eene aan de oostzijde der Glashaven; ook wordt gezegd dat die van het gebouw van het Schilderkundig Genootschap, aan den kant der Nieuwemarkt, onder anderen, bijzonder fraai zal wezen.

» Van Stads wege is, voor die langgewenschte dagen, het Groot Hôtel in de Boompjes, bekend onder den naam van *Grand Hôtel des Pays-Bas*, geheel geëigend, en zullen de Doorluchtige Personen en gevolg aldaar hun nachtverblijf houden, waarna Donderdag morgen het etablissement der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij op Fijenoord door Hoogstdezelven met een bezoek zal worden vereerd.

» Reeds voorloopig houdt alles zich met het Koninklijk bezoek bezig. Zaturdag ten één ure kwamen de heeren leden der eerewacht, in hunne reeds vroeger beschreven uniform en wapenrusting, in de verzamelplaats aan den Binnenweg bijeen, om door hunnen kommandant, den wel ed. geb. heer *M. A. F. W. Hoffman*, geïnspecteerd te worden. Bij die gelegenheid werd aan dat korps, na eene gepaste aanspraak van den ed. achtb. heer *J. Moll Hz.*, wethouder dezer stad, een zeer fraai bewerkt vaandel aangeboden, uit naam van en vervaardigd door eenige dames, vrouwen en dochters van heeren Burgemeester, Wethouders en Raden, vele van welke dames deze bijeenkomst door hare tegenwoordigheid opluisterden.

» De Kommandant betuigde, ook namens het korps, den dank voor dit bewijs van goedkeuring der Stedelijke Regering, en voor de vereerende onderscheiding, door zoo vele dames bewezen. Het vaandel, door Zijn Wel Ed. Geb. aangenomen, werd daarop, onder een luid *hoerah!* door het korps ontvangen, en het dragen daarvan den heer *A. van Hoboken* toevertrouwd.

» Nadat het korps zich, met het maken van eenige evolutien had beziggehouden, rukte het uit tot het doen van eene kleine tour door de stad, ten einde aan hare ingezetenen het verkregen geschenk te vertoonen.

» In de verzamelplaats teruggekeerd, is men voor dien dag opgesloten en het vaandel, vergezeld van een daartoe benoemd peloton, naar de woning van den heer Kommandant overgebragt, om aldaar te blijven berusten.

» Ook het reeds vermeld gezelschap van heeren sloeproeiers is met een bewijs van onderscheiding vereerd, en wel door den weled. gestr. heer *Ver Heull*, directeur en kommandant der marine bij het hoofd-departement der koninklijke marine van de Maas, alhier, met

eene koninklijken standaard van zijde. De uniform van genoemd gezelschap zal bestaan uit blaauwe buis met witte zijde geboord, wit vest, blaauwe broek, oranje ceintuur, en zwarten glimmenden hoed, met groen, wit en groen lint versierd. Een-en-twintig leden maken deze vereeniging uit.

— In de op ll. Donderdag te Amsterdam, door de Nederlandsche Handelmaatschappij, gehouden veiling van 215,571 balen en 562 vaten *Java*-koffij en 9,970 balen *Sumatra* koffij, is alles in consumptie verkocht, de *Java*-koffij naar qualiteit van 27½ tot 42, en de *Sumatra*-koffij tot 23½ cents.

— Donderdag middag heeft er te Utrecht en te Groningen een onweder plaats gehad. In laatstgenoemde stad was hetzelve ontzettend zwaar; geduchte bliksemstralen, door de hevigste donderslagen onmiddelijk opgevolgd, doorkliefden bijna onafgebroken, genoegzaam een uur lang, op eene ontzaggelijke wijs, de lucht.

De engelsche berigten tot Zaturdag ll. behelzen geene berigten van staatkundig belang. Omtrent de geschillen met Amerika heeft men niets naders. In het huis der gemeenten is een voorschot van 125,000 p. sterl. toegestaan ten behoeve der kolonie Zuid-Australië; door den heer *Wackley*, een lid der radikale partij, zijn wijzigingen voorgesteld in de armenwet, doch het huis heeft zich met dezelve niet vereenigd.

De persoon die voor de derde maal in het paleis der koningin is doorgedrongen, *Jones*, is tot drie maanden gevangenis in een huis van correctie veroordeeld.

— Vrijdag waren de fondsen te Londen genoteerd: 3 pCt. gec. 88 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 50⅞; Id. 5 pCt. 100; Sp. Ardoins 23¼; Portugal 19; Braz. 71½.

Boekbeschouwing.

NOORD-BRABANDSCHE Volks-Almanak voor het jaar 1841. *Eerste jaargang.* 's Hertogenbosch, *bij* J. F. DEMELINNE, Boek- en Steenplaatdrukker.

Zoo wij nog bewijzen behoefden, dat het speculeren aan ons volk eigen is, wij zouden dan slechts op den Boekhandel behoeven te wijzen. Er wordt toch naauwelijks een nieuwen weg aangewezen, langs welken dit, met eenig goed gevolg, schijnt ondernomen te kunnen worden, of aanstonds zien wij denzelven door velen ingeslagen, en daar, waar nog kort geleden, alles ledig was en stil, verdringt men weldra elkander, — is alles zoo anders geworden, zoo levendig, zoo bezig, zoo druk en werkzaam! Dat is van toepassing op elk soort van geschriften, van den Bijbel af tot den Almanak toe. Wat de laatstgenoemde betreft, in de laatste jaren is het getal Legio geworden, zoo zelfs, dat men er bijna geen titels meer voor vinden kan.

Volks-almanakken, zoo als zij heeten, had men voor weinige jaren in ons vaderland geen één. Daar komt de Geldersche Volks-almanak in het licht door G. G. HELDRING, een man niet zoo zeer bekend onder Nederlands Letterkundigen, een man, zoo bijzonder begaafd om voor het volk te schrijven, en wiens leesbare toeleg het is, om, als een waar volksvriend, op eene aangename wijze het nuttige te bevorderen. Hoe zeer gemeld werkje in den smaak des volks viel, getuigt het groot vertier; daar, in een paar maanden tijds, de eerste jaargang driemaal is herdrukt.

De Geldersche volks-almanak had alzoo glansrijk den weg geopend, en slechts kwamen spoedig de overige Provinciën met hunne volksalmanakken, als volgelingen van den Geldersman.

Tot nog toe was Noord-Braband achterlijk. Waarom? — genoeg: uitstel was ook hier geene kwijtschelding. Er is thans een eersteling. Beschouwen wij hem van naderbij.

Behalve den gewonen kalender bestaat dezelve 174 bladzijden, waarvan de eerste helft, onder het opschrift *Statistiek, Provinciale Huishouding en inrigtingen van algemeen nut*, inhoudt: Provinciaal bestuur: stedelijk bestuur: Platteland-bestuur: Kerkgenootschappen: Onderwijs: Armeninrigtingen: Geneeskundig onderzoek en toeverzigt: Regterlijke Magt: Indeeling der Provincie in kantons, met de bevolking: Notarissen: Tarief van zegels: Marechaussée: Militie en Schutterij: Rijksbelastingen: Landbouw en veeteelt: Heerevesten: Jaarmarkten: Brieven- en Paarden posterijen: Postwagendiensten: Stoombooten, markt- en beurtschepen: Boden en [illegible]: Kunsten en wetenschappen: Provinciaal Genootschap: Departementen tot Nut van 't Algemeen: Maatschappij der zijdeteelt: Maatschappijen, als: Onderlinge hulpfondsen, Brandverzekering, onderlinge Brandwaarborg en Oost-Indische scheepsreederij.

De andere helft heeft tot opschrift: *Geschied-, Letter- en Oudheidkundig Allerlei* en bevat: Vier en veertig jarig overzigt der volksmenigte: Geographische uitgestrektheid der Provincie: De Ramp van Bergen-op-Zoom: De Bosschenaars zoo als zij waren in 1781: Bijdrage tot de Natuurlijke historie. Voorbeelden van hoogen ouderdom. De Ortolaan. Wolven- en Bijenwoede. De drie stempelsnijders THEODORUS VAN BERCKEL, vader, zoon en kleinzoon. De Brabandsche volksdichter ADRIANUS POIRTERS: Tilburg, Naamsoorsprong, Kasteel, Jagtregt: Volksoverleveringen, SOPHIA VAN HEUSDEN: Oude Stad Breda en het Album van een bevallig meisje (Poëzij). Drie steendrukplaatjes, voorstellende 1° THEODORUS VICTOR VAN BERCKEL, 2° De Ramp van Bergen-op-Zoom, 3° Het kasteel van Tilburg versieren dezen Almanak, die op goed papier met eene duidelijke letter is gedrukt, en inwendig zindelijk is, ofschoon de omslag hem een vuil aanzien geeft.

Voor een *Provincialen Almanak* is de hier medegedeelde statistiek een vereischte; [illegible] ook in den *Almanak voor de Provincie Noord-Braband* te 's Hertogenbosch bij H. PALTIER EN ZOON, die reeds zijnen zeven en twintigsten jaargang ingetreden is, vermeld) maar in eenen Volks-Almanak geve men slechts geschikt Mengelwerk, zoo als men het elders niet vindt.

Dat is, wat het volk wil in eenen Almanak: daarnaar zien zij het eerst als zij eenen Almanak, voor hen bestemd, in handen krijgen: dat was het, wat de Geldersche Volks-Almanak, die algemeen als de eenige ware Volks-Almanak gehouden wordt, zulk een' gelukkigen opgang deed maken. Zeden, gewoonten, gebruiken, wetenswaardige bijzonderheden van vroegeren en lateren tijd, in den *volksgeest*, en, kan het, ook in de *volkstaal* geschreven, zoo, dat de bate en schade er van duidelijk in het oog valt, dat is het, wat het volk wil, — wat men het volk, in eenen Volks almanak geven moet. Dat is het, wat zij altijd, met open armen, ontvangen. Letter- en oudheidkundige bijdragen, die naar geleerdheid rieken, verlangt het volk niet; daarvoor hebben zij hun geld niet veil; die behooren ergens elders te worden geplaatst, in geschriften daaraan bijzonder gewijd. Omdat men dit niet in het oog gehouden heeft, is nu het Mengelwerk, om niets anders te zeggen, schraal. — Welligt ook omdat het bijna geheel van éene hand gekomen is. Dat behoeft immers niet. Noord-Braband bezit toch ook mannen genoeg in staat, en, zoo wij vertrouwen, ook gewillig, om, tot 's Volks nut en genoegen, eene jaarlijksche bijdrage te leveren, gepast voor het Mengelwerk van den Volks-Almanak hunner Provincie!

De Redactie, voor zoo verre zij dit nog niet deed, vervoege zich tot hen, en onder hunne vriendelijke medewerking, wij durven het verzekeren, zal hare wensch worden vervuld, dat haar jaarboekje eenige jaren moge blijven leven (Zie bl. 121).

Moge een tweede jaargang ten bewijs strekken, dat, ofschoon de Noord-Brabandsche Volks-almanak *de jongste* zij, hij nogtans geenszins *de minste* onder zijne broeders is!

VOOR HET RIJK.

Departement van Financiën.

De AGENT van het Domein te *Oosterhout*, zal, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Stad *Oosterhout*, aan de meest- en genoegbiedenden, op den 2 April 1841, des voormiddags ten *elf* ure, ten Huize van den Heer G. D. SANGSTER, in het Logement *de Pellikaan* aldaar, voor drie jaren, ingaande den 1 April 1841, in het openbaar Verpachten:

Vier Perceelen GRASGEWAS der Taluds en Bermen langs de Groote Wegen der 1ste Klasse N° 3 en 7, gelegen onder de Gemeenten *Terheyden*, *Oosterhout* en *Raamsdonk*.

De Konditien van Verpachting kunnen van heden af dagelijks ten Kantore van opgenoemden Agent worden gelezen, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij de Opzigters der Groote Wegen te *Terheyden* en *Oosterhout*.

OOSTERHOUT, den 8 Maart 1841. *De Agent voornoemd*, W. F. E. VAN DER BORGH.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.